

LUIS BERNARDO HONWANA

Giờ cơm trưa

NHÃ ĐIỆN dịch

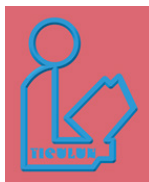
VẤN số 165
01-11-1970

GIỜ CƠM TRƯA

LUNCH TIME

Luis Bernardo Honwana

Nhã Diễn dịch

Paris * 02.2025

giờ cơm trưa

Luis Bernardo Honwana

Người dịch: Nhã Điển

Bìa: M. C. P

Nguồn: Thư viện Tiểu Lùn

giờ cơm trưa

LUIS BERNARDO HONWANA

Người dịch: Nhã Điển

Tập san VĂN
số 165 * 01.11.1970

Luis Bernardo Honwana

Sinh tháng mười một năm 1942 tại Lourenco Marques, Moçambique, trong một gia đình tám con, ở một ngôi làng gần thủ đô. Cha là thông dịch viên cho

chánh quyền Bồ đào nha. Vì túng thiếu nên Honwana vừa đi làm vừa đi học bậc trung học Mới đầu ông làm cho sở Đạc điền, sau đó làm cho một tờ báo địa phương. Ông chú trọng tới nghề làm báo, làm phóng viên rồi sau làm chủ bút cho hai tờ báo ở Beira, một thị trấn lớn thứ hai của xứ Moçambique. Ông còn viết nhiều truyện ngắn và nhiều bài báo đăng trên nhiều tờ khác nhau. Nhà xuất bản Publicações Tribuna of Lourenço Marques có cho xuất bản một tập truyện dịch nhan đề “Nós Matámos o Cão-Tinhoso”.

Truyện sau đây của ông viết bằng tiếng Bồ đào nha và được Dorothy Guedes dịch sang Anh ngữ.

Lưng còng xuống, hai tay lủng lẳng, Madala nghe tiếng kiếng điểm mười hai giờ trưa. Lão ngược nhìn và thấy cái quần màu trắng xám của viên Đốc công giữa những cây bắp, cách đó mười bước. Lão không dám đứng thẳng người lên, vì lão biết lão chỉ được phép ngừng khi nghe tiếng la cho nghỉ. Lão chống khuỷu tay vào đầu gối và kiên nhẫn chờ.

Ánh nắng chiếu thẳng vào lưng trần của lão, nhưng lão nghĩ tốt hơn hết là phải chịu đựng thêm một lúc nữa. Lão đếm bởi gian bằng những giọt mồ hôi

từ mũi chảy xuống hòn đá ở dưới chân, và nghĩ hản viên Đốc công phải bức bối lắm. Lão lại nhìn đôi chân ở cách lão mười bước và thấy nó vẫn ở nguyên ở trí cũ. Lão nhìn xa hơn chút nữa và thấy Filimone, cũng như lão, đang chờ được phép nghỉ ngơi.

Lưng lão đau chịu không nổi, và tiếng kiếng điểm tới giờ ăn lão càng thấy đau hơn. Khi bắt thịt ở cổ bắt đầu làm lão nhức nhối, bởi vì lão cứ phải ngừng đầu lên mãi, lão buông thông tay xuống cho tới khi bàn tay đụng phải những lá cỏ trơn mà lão phải nhổ. Lão nắm lấy chúng một cách máyy móc cho tới khi cảm thấy thân cỏ căng ra, và lão luôn ngón tay vào, và cứng người lại. Mặc dù cây cỏ dễ nhổ nhưng đầu gối lão như muốn long ra. Rồi lão nhổ cỏ và hít mùi thơm của đất đen bám vào rễ cỏ.

Trong khi lão háo hức hít, rễ cỏ dính sát vào môi trên, lão nhìn cái hố nhỏ trước là gốc cỏ. Trời quả là nóng, vì lão không thấy hơi đất bốc lên.

Lúc rạng đông, hay vào lúc sáng sớm, khi cánh đồng màu mỡ còn ẩm sương ban mai, thì hơi đất bốc lên rất nhiều và công việc không mấy mệt nhọc. Nhưng khi mặt trời lên cao, thì hơi chỉ bốc lên từ những lỗ do việc nhổ cỏ tạo ra, và hơi đất cũng chỉ có trong chốc lát.

Lão bỏ cây cỏ xuống và nghe ngóng: Không có gì. Chỉ tiếng gió rì rào trong đám lá cao của những cây bắp.

Lão cứng mình lại, và ngả ra phía sau cho tới khi cây cỏ không cưỡng lại được sức kéo của lão. Làm thế, lão đã chỉ

có những động tác thật cần thiết. Như vậy, chỉ có bắt thịt ở cổ, ở người tham dự vào việc nhổ cỏ, chứ không phải bắt thịt ở tay, mà chỉ thỉnh thoảng lão cúi xuống để lấy sức từ đám đất bám vào rễ cỏ.

Khi lão nhổ được cây cỏ thứ bảy sau khi nghe tiếng kiếng cuối cùng điểm giờ ăn, Madala lại nhìn qua thân cây bắt, tự hỏi hay là lão không nghe thấy tiếng viên Đốc công. Lão lắng tai trong giây lát, nhưng chỉ nghe thấy tiếng gió rì rào qua lá cây.

Madala cúi thêm nữa cho tới khi lão thấy đau nhói nhưng lúc đó lão đã nắm chắc được cây cỏ, rồi lão ngả về phía sau cho tới khi rễ cỏ bật ra khỏi đất. Một con bọ cạp từ những rễ cây nhảy ra, nhưng nếu đứng thẳng lên thì thật là không

khôn chút nào và cũng vì không có cuốc trong tay, lão đã để con bọ cạp trốn thoát. Rồi lão hoảng hốt khi nghĩ mình bị bọ cạp cắn. Lão hẳn sẽ phải nhức nhối khổ sở trong ba ngày, và có thể sẽ chết vào ngày thứ tư. Bây giờ lão không còn sức để chịu đau trong ba ngày khi bị con bọ cạp lớn như vậy cắn.

Vào lúc sáng sớm thì châu chấu sẽ từ những ngọn cỏ hay ra, nhưng vào giờ này chỉ có bọ cạp, thằn lằn hay có khi lại còn có cả rắn. Pitarossi đã chết như vậy sau khi bị rắn cắn trong khi hắn làm việc ở cánh đồng này. Những người khác không ai quen Pitarossi, nhưng họ đều biết vợ hắn vì sau khi chuyện đó xảy ra, vợ hắn bắt đầu ngủ với bất cứ ai bỏ tiền ra mua rượu cho mụ uống. Mới đầu mụ nói mụ chỉ ngủ với ai cho mù hai mươi đồng escudos [Tiền Bồ-đào-nha.] nhưng bây

giờ mù chỉ cần có rượu. Khi những người thợ trở về, mù say đến nỗi chẳng cần phải cho mù cái gì, mà bất cứ ai, kể cả những phu làm ở ngoài đồng, cũng có thể đưa mù ra cỏ cao, ở sau tiem chụp phô. Nhưng mọi người đều biết là những lần như vậy mù đều nhằm mất ngủ ngay, và chỉ dậy khi người đàn ông đứng lên.

Lão bây giờ đã quá già, và lão là người duy nhất không ngủ với mù. Vả lại, dù sao, Pitarossi cũng là bạn của lão.

Madala nhổ thêm hai cây cỏ nữa và đợi, khuỷu tay tựa lên đầu gối. Mặt trời như thể mỗi lúc một gần hơn và chắc chẳng bao lâu nữa, viên Đốc công sẽ cho lệnh nghỉ.

Bỗng lão cảm thấy đau. Vì quá chờ đợi lệnh nghỉ việc của viên Đốc công, lão đã không cảm thấy cơn đau, những

bây giờ cơn đau lên dữ dội và lão chịu không nổi. Người lão quần quại. Tay lão bóp nát những lá cỏ, và tạo ra một mùi ghê tởm.

Cơn đau thứ hai dâng lên hầu như làm long thẹn lão ra nhưng không một lời rên rỉ nào thốt ra từ cái miệng ngậm chặt của lão.

Madala cố gắng nắm lấy một nhánh cỏ và lẩm bẩm : “Sao ông ta không cho lệnh nghỉ việc, từ lúc kiếng điểm giờ ăn đến nay, ánh nắng đã di chuyển thêm hai bàn tay...”

Trong khi nhổ cỏ, đầu gối lão đã không chịu đựng nổi nữa và vì lão cũng không thể bỏ nhánh cỏ ra, lão đã khụy xuống đất.

Khi cơn đau dâng lên, chân lão duỗi thẳng ra một cách dữ dội.

Một lát sau, lúc lão đã nằm dài trên đất khô, mềm, lão cảm thấy bớt nhức nhối. Lão nhắm nghiền mắt lại, chờ cho hết đau.

Rồi lão dậy, quỳ xuống và đưa tay ra chậm chạp nhỏ cỏ.

Lão lẩm bẩm trong khi vút cỏ xuống : “Không được vừa quỳ vừa làm việc”. Lão nắm chắc lấy thân của một cây cỏ lớn, nhưng trước khi nhổ, lão tách rời những cây cỏ trong đồng nhỏ bà lão vừa vút lên đó và đếm : “Một... hai... ba... bốn... năm...”

Khi lão hết đếm, lão dữ dội kéo cây cỏ đã nằm trong tay và vút nó xuống đồng cỏ : “Sáu...”

“Không được phép quỳ xuống để làm việc...” Lão vừa lẩm nhẩm vừa lấy ngón

tay nghiền nát lá của cây cỏ thứ sáu.

Lão thở dài rồi khụy xuống, cảm tựa vào đầu gối, với một sự hài lòng nào đó, lão nhớ lại cơn đau mà bây giờ còn hơi âm ỉ trong người.

– Thôi ! Nghỉ ăn trưa !

“Bảy ! Tám ! Chín ! Mười !...” Madala thẳng người lên và nhổ thêm bốn cây cỏ. Rồi lão vuốt trán và gạt những giọt mồ hôi mà khi chảy xuống mắt, đã làm mắt lão xót.

Lão đã không ngừng tay ngay, vì cần cho viên Đốc công thấy là lão không vội vã nghỉ việc.

Khi lão thẳng người lên, lão lại cảm thấy hơi đau. N’Guiana và Muthakati đã đứng dậy nhưng viên Đốc công nói với họ :

– Khi tới giờ làm thì bay thủng thỉnh nhưng tới lúc nghỉ việc thì nhanh lắm, phải vậy không tụi bay. Cứ còn thế nữa thì ta sẽ lột da !...

Filimone, mới chỉ nhô đầu lên, lại vội cúi xuống khi nghe tiếng quở trách của viên đốc công, nhưng lúc thấy Madala, hấn lấy can đảm và đứng thẳng lên với một cái nhìn ra chiều thách thức.

Rồi là Tandane, Djimo và Muthambi nhô lên, mắt chăm chú nhìn về phía viên Đốc công.

Mình Djimo ướm dẫm mồ hôi, nhưng dù vậy, Madala cũng quan sát thấy bắp thịt của hấn rung chuyển dưới lớp da màu cát sông.

Viên Đốc công gấp cuốn truyện lại và ra lệnh : “Thôi đi ăn”. Rồi nhìn vào

hình in trên bìa cuốn sách, hẳn nói thêm :

– Thật là chuyện lạ, nếu có ngày nào có người viết văn mà không cho những con điểm này vào.

Viên Đốc công đi trước, và những kẻ khác yên lặng theo sau.

Madala nhìn quanh lão, cảm thấy khoan khoái khi ánh nắng từ lá cây bắp phản chiếu vào mắt : “Ruộng bắp cũng giống như biển vậy”.

Những người khác đã đi được khá xa, nửa người của họ nay chìm trong màu xanh tươi tốt của cảnh đồng, chậm chạp tiến như thể họ đang lội trên dòng nước.

Madala đứng yên : “Ruộng bắp của người da trắng cũng giống như biển...”

Lão lại nói vậy, và con mắt nhìn theo gợn sóng nhẹ nhàng chạy trên những ngọn cây bắp của cánh đồng. Lão nhìn theo đợt sóng chạy mãi ra phía xa xôi, lấp lánh hàng ngàn tia sáng – những mặt trời nhỏ bé bị gió làm thành những ngôi sao chổi. Khi lão đã quá mỏi mắt, lão mới chịu thôi nhìn.

Madala bỗng thấy chán không thích so sánh ruộng bắp với biển, vì lão nhớ là ý kiến này tới trong khi lão ngừng dậy nghe tiếng kiếng điểm giờ ăn, và lão nhìn khoảng rộng bao la bao quanh lão : “Biển khác hẳn...” Lão cau mày và lẩm bẩm.

Lão giơ ngón tay nhỏ lên : “Ở biển làm gì có cỏ để nhổ.” “Ở biển có cá bơi lội như chim bay...” Lão đưa lên một ngón

tay khác, “Phải... Biển khác lắm...” Lão kết luận như vậy, sau một hồi suy nghĩ.

Khi Madala về tới trại, những toán nhân công khác cũng đã trở về. Bọn Gang, bao giờ cũng về trước, bây giờ đang tản mát ở trong bóng mát. Đa số đang ngủ để lại sức đã quá lao lực hồi sáng. Bon Farm bao giờ cũng trễ vì tên nấu bếp José còn đang nhóm lửa nấu bữa cơm bắp.

Madala đi lại phía một cái vựa cũ và ngồi trong bóng mát, giữa đám bọn Krang. Khi họ thấy lão tới, họ ngưng nói chuyện đàn bà và lấy bộ nghiêm trang hơn.

Một giọng nói hỏi lão :

– Công việc của nhóm ra sao bác ?

Madala không trả lời ngay, vì lẽ trước khi đưa ra một ý kiến nào, lão phải nhắc lại câu hỏi trong óc và nghe câu trả lời ở trong tâm lão đã.

Thấy lão vẫn yên lặng, giọng nói tiếp tục như xin lỗi :

– Ở ngoài đồng, hôm nay nắng thật.

– Phải, thật là nóng nực... (Madala vẫn chưa nghĩ ra câu trả lời).

Cảm thấy cần phải nói nữa, giọng nói tiếp tục :

–... và Đốc công lúc nào cũng ở đó canh chừng...

Madala nhìn vào khuôn mặt trẻ của người đã hỏi lão và cố nghĩ câu trả lời để cho hẳn hiểu là không cần hẳn xía vào công việc ở ngoài đồng. Lão suy nghĩ để tìm câu nói như vậy.

Gã thanh niên tiếp tục :

– Đốc công xấu lắm... Kiếng rồi mà mãi ông ta mới cho nghỉ... Tôi biết như vậy khi tôi còn làm việc ở ngoài đồng. Và ông ta cũng không cho người ta đứng lên cho khỏi mỏi lưng... Một lần tôi đã thấy...

Hắn bỗng thấy hăng hái và quay lại nhìn những bạn trong nhóm của mình :

– Thật mà, Tôi thề tôi không có nói dối... Một lần khi chúng tôi còn làm việc ở ngoài đồng và Đốc công ở đó. Lúc đó trời thật nóng... ai mà chẳng biết ở ngoài đồng trời thật nóng... Các bạn sẽ thấy tại sao tôi bảo Đốc công xấu. Chúng tôi làm việc ở ngoài đồng- Trời thật là nóng...

Gã thanh niên tiếp tục tả, lòng nhiệt thành dần dần làm cho gã hăng say và mới đầu gã còn nói với Madala sau gã quay sang nói với lũ bạn gã.

Madala quan sát viên Đốc công lúc đó đang ngồi ăn cơm trên một cái thùng ở trong bóng mát. Những đĩa đựng thức ăn của ông ta được bày trên một cái hộp khác được dùng làm bán ăn. Ông ta ăn rất ngon miệng và uống rất nhiều rượu.

Khi Madala tới quán ăn vào mỗi cuối tháng, cùng uống rượu với các bạn, những viên Đốc công không bao giờ chia xẻ rượu của mình với ai mặc dù thường thường không bao giờ ông uống hết rượu của vợ ông gửi cho.

Rượu màu vàng đục và chai rượu lấm tẩm những hơi nước. Khi Đốc công uống, ông ta còn nhắm cả mắt lại.

– Madala ! Djimo đây. Madala, ta đi ăn thôi...

Trong bóng mát, những người thuộc nhiều toán lao công khác nhau nghỉ và ăn trưa. Có nhiều người Madala không hề biết, nhưng tất cả đều biết lão, và chào lão mỗi khi họ đi qua.

– Bác Madala. Tôi không dám nói cho bác hay ngay nhưng vì có ông Đốc công. Con gái bác tới đây, muốn gặp bác.

Maria đã tiến lại chỗ họ và chào : –
Bố.

– Con đấy à.

Djimo tiến lại gần Maria :

– Tôi đi kiếm bố cô cho cô, nhưng tôi mới chỉ cho hay là cô tới, vì lẽ ông Đốc công đang ăn ở gần chỗ bố cô ngồi...

– Maria, ở nhà mạnh khỏe cả chứ ?

– Bác Madala, tốt hơn hết bác hãy ra chỗ bóng mát kia mà nói chuyện với con gái. Chỗ đó không nắng. Tốt hơn là... Maria, lại chỗ bóng mát kia và đưa bố cô lại đó. Chỗ đó không có nắng đâu...

Djimo có vẻ thích Maria lắm, nhưng nàng biết vì lẽ nàng ngủ với quá nhiều người, nên không ai muốn cưới nàng.

– Maria, mọi người ở nhà vẫn mạnh chứ ?

– Mọi người vẫn mạnh, bố. Con tới đây thăm bố.

– Bố vẫn mạnh, con à.

Mọi người trong trại đều nhìn Maria, con mắt của họ đưa nhìn cái thân hình ngon lành dưới lớp vải.

– Chào Maria !...

Mọi người đều lên tiếng, hy vọng nàng sẽ nhìn mình, nhưng nàng trả lời, mắt vẫn nhìn xuống đất.

Hai bố con đứng lặng yên trong chốc lát.

Maria cảm thấy ngượng ngập khi mọi người cùng chăm chú nhìn mình.

Tiếng Diimo nói :

– Bác Madala không ăn à. Bây giờ đúng là lúc phải ăn đó, vì lẽ n'Guiana và Muthakati đã làm cơm xong. Bây giờ không phải chỉ là không muốn cho Đốc công thấy con gái bác... Bây giờ đúng là lúc phải ăn.

– Djimo à ! Để tôi nói chuyện với con gái tôi một lát nữa đã.

Viên Đốc công xuất hiện ở góc vựa

lúa, tay cầm điều thuốc và tiến lại chỗ họ.

– Maria, làm gì ở nơi đây. Có phải định chớp Madala không. Đâu có được, lão ta nhiều tuổi rồi... Có lẽ là Djimo chẳng...Maria định chớp Djimo phải không ?...

Maria cố gắng nói tiếng Bồ trả lời :

– Tôi không có định bắt lấy Djimo.

Viên Đốc công thích thú, điều thuốc sắp đưa tới miệng ngưng lại :

– Nhưng có phải có muốn ngủ với hân ?...

Maria nhìn xuống đất và không trả lời.

– Bác Madala à, thôi đi ăn đi... những ai làm việc ở ngoài đồng hay ở những nơi khác đều phải ăn khi tới bữa ăn.

Madala không nói gì. Bây giờ lão đang nhìn con gái lão, cố gắng khám phá xem con mình có cảm nghĩ gì khi nói với viên Đốc công. Maria nhìn ra xa.

Maria lấy ngón chân ấn xuống cát và nói :

– Con nghĩ bố nên đi ăn thôi.

Thấy người cha biết nàng đang bồn chồn. Maria vội vàng rút chân lại. Nàng khoanh tay trước ngực và thẳng lưng lên.

Madala tiến lại gần chỗ con gái nhìn thẳng vào mắt con và hỏi :

– Sao con lại nghĩ vậy ?

Nghe thấy tiếng nói vào sát tai, Maria lùi lại, gần như quay lưng lại phía bố.

– Không có gì bố, không có gì làm con phải nghĩ là...

Nàng lặng yên trong giây lát, nhưng tiếp tục nói một cách hăng say,

– Con không biết, bố, nhưng con nghĩ bố phải ăn đi chứ !

Madala quay người Maria lại cho tới khi Maria đổi diện với lão, cố gắng nhìn thẳng vào mắt người con gái lúc đó đang cúi nhìn đất :

– Con nghĩ vậy à ?...

Maria nhám mắt lại và nói năng bạo dạn hơn :

– Bố đi ăn đi.

Madala vung tay ra, tỏ vẻ ngạc nhiên :

– Nhưng bố không thấy đói bụng. Bố không thấy đói chút nào.

Maria không nói gì.

– Thế con có muốn ăn không ?

– Con đã ăn ở quán trước khi tới thăm bố. Khi con đi qua quán ăn, một người bạn thấy con và mời con vào, mua đồ ăn và nói : “Cơm đây, ăn đi Maria” và con ăn.

Maria mở mắt ra nhìn nhưng nhắm lại ngay.

Giọng Madala có vẻ lo ngại.

– Thế con còn đói không ? Con có muốn đến ăn với những người cùng toán với bố không ?

– Con không ăn đâu bố. Con đã ăn no lắm rồi. Con chờ bố ở đây cho tới khi bố ăn xong.

Djimo nói như trách Madala :

– Bác à, con gái bác nói phải đấy.

Và Madala nhượng bộ :

– Thôi được, bố đi ăn và con chờ bố ở đây...

Maria mở mắt ra nhìn khi nàng cảm thấy bố nàng đã đi xa.

Madala bẻ miếng bánh bột bắp, nhúng miếng bánh vào đĩa súp đậu phộng, rồi đưa lên miệng. Những người khác cũng làm thế, Đĩa súp đậu phộng thật ngon, và cũng thật béo.

Từ chỗ ngồi ăn, Madala có thể trông thấy Maria, nửa người che khuất trong bóng mát của vựa lúa. Mặc dầu lão luôn luôn nhìn về phía đỏ, lão đã không thấy viên Đốc công tiến tới.

Maria trả lời câu hỏi của viên Đốc công, mắt vẫn không ngước lên.

Madala tiếc là lão đã không nghe được xem hai người nói gì với nhau và cũng vì lý lẽ đó, lão tự hỏi không biết người đàn ông sẽ nói cái gì với người đàn bà khi hẳn ta muốn ngủ với người đàn bà đó.

Viên Đốc công có vẻ bức tức với Maria, nhưng nhiều khi ông ta nói một cách dịu dàng. Ông ta lấy bao thuốc ở trong túi, lấy ra một điếu, đánh diêm hút rồi thở phà khói ra. Ông ta vắn giơ tay, và múa cái que diêm trong khi nói.

Khi ông ta hút hết, ông quay lưng lại phía Maria và đi khuất sau góc vựa lúa. Một lát sau, Maria cũng đi theo hướng đó.

Suốt trong thời gian viên Đốc công nói, Maria vẫn cúi nhìn xuống đất.

Không còn chút bánh bột bắp nào, nhưng Madala tin là mọi người vẫn chưa hết đói. Miếng cuối cùng để phần cho n'Guiana và Muthakati, hai người nấu bếp cho toán thợ. Chỗ súp còn lại cũng là để phần cho hai người đó.

Sau khi mút những ngón tay, Madala xoa tay rồi dùng ngón tay chải đầu. Bây giờ ăn xong, lão đứng dậy. Những người kia cũng làm theo.

Vẫn còn chút ít thời giờ nghỉ ngơi, rồi thì họ phải chìm đắm trở lại trong cánh đồng, vì vậy Madala nhìn quanh để kiếm một chỗ nghỉ.

✱

Những người thuộc toán Kraal đi ra xa và Madala quay lại chỗ lão vừa đứng

nói chuyện với con gái. Chàng thanh niên lúc này nói với lão, bây giờ nhìn lão bằng con mắt nhạo báng :

– Bác Madala ơi, con gái bác đang đứng nói chuyện với Đốc công ở phía kia kia...

Elias, viên cai thợ, không thích lời nói khiêu khích đó.

– Khi không biết rõ chuyện gì, thì đừng có nói tới.

Hắn ta nói trống không, chứ không trực tiếp nói với chàng thanh niên.

Sự yên lặng đè nén mọi người, và Madala nắm chặt lấy cây cỏ chân lão đụng phải. Lão quấn chặt cây cỏ trong cánh tay và cổ tay rồi hết sức kéo. Cây cỏ bung ra khỏi đất và phát ra một tiếng nhẹ.

Djimo tiến lại gần.

– Bác có cần bảo tôi làm gì không ?

Madala không trả lời. Phía sau Djimo, trên con đường đi ra đồng, viên Đốc công đi trước. Theo sau mười bước là Maria.

Madala đưa mắt nhìn theo hai người. Lão tìm trên mặt đất một cái gì mà lão không thể thấy. Những ngón tay của lão nắm chặt quanh một cái cây giả tưởng.

Maria lội vào đám biển bắp xanh, và bước tránh những mầm non, cố gắng đặt chân mình vào vết chân của viên Đốc công. Lá cây xanh đã gần cao tới đầu gối nhưng nàng vẫn tiếp tục đi. Tuy nhiên nàng đi chậm lại, để vượt qua những cây xanh.

Bây giờ. Ở sâu trong cánh đồng, viên Đốc công dừng lại và quay lại nhìn Maria. Nàng cũng ngừng lại, ở cách xa mấy thước.

– Bác Madala, bác không nghĩ ra cái gì cháu có thể làm để bác hài lòng ư ?

Madala thấy viên Đốc công đi trở lại chỗ Maria, nhưng ngừng lại sau khi đi được vài bước như thể ông ta đổi ý.

Ông ta đi như thể ông đang vượt một con sông.

Madala nghĩ lão phải nói một cái gì cho Djimo, nhưng lão không nhớ đã nhẩm lại câu hỏi của hắn trong óc, nên lão không biết nói gì.

Viên Đốc công ra hiệu cho Maria, nhưng nàng như thể không hiểu. Cây cỏ mà Madala nắm trong tay chống lại sức kéo của lão. Vì vậy cổ tay Madala rung lên.

Viên Đốc công chìm trong ruộng bắp. Một lát sau, Maria khoa tay, nắm chặt thân mảnh mai của cây bắp, rồi cũng mất hút luôn. Nơi chỗ họ chìm xuống, lá cây bắp rung động trong giây lát, nhưng chẳng bao lâu, những cây bắp đó cũng nhấp nhô theo những gợn sóng do gió nhẹ tạo ra.

Giọng của Djimo biểu lộ một sự lo ngại nào đó : – Bác Madala... Nhưng sự lo ngại biến mất ngay. Djimo ra lệnh :

– Bác đừng có nhìn về phía đó !

Có cái gì làm Madala nhói trong người, nhưng không phải là cơn đau.

Trong sự hỗn độn của lá cây xanh ở cuối cánh đồng. Maria không thấy ngay viên Đốc công. Nàng vạch cây để đi. Một vòng tay ôm chặt lấy vai nàng.

Hơi thở nóng và cay của người đàn ông sát gần mặt nàng. Cái xiêm của Maria tung ra, sau một hồi vật lộn ngăn ngừa và nàng có cái cảm giác bị nước lạnh dội vào. Nàng run lên và co người lại.

Nàng cảm thấy đôi bàn tay chai đá và nóng hổi của người đàn ông xoa trên cặp đùi trần truồng của nàng.

Madala nhìn quanh. Không ai nhìn thẳng vào lão nhưng mọi người đều ở vị thế có thể quan sát được lão. Duy chỉ có gã thanh niên trong toán Kraal, người lúc này đã hỏi chuyên lão, là có thái độ hỗn xược.

Sự yên lặng thật là nặng nề. José, người bếp, làm bộ ho thật nhiều, nhưng vẫn không phá vỡ được sự yên lặng này.

Trong ánh sáng màu xanh của lá cây ở sát mặt đất, nước da trắng của viên Đốc công nay đượm màu xanh nhợt.

Khuôn mặt của ông ta cứng rắn, đầy ham muốn, trong giây lát đã làm tràn đầy con mắt của Maria.

Hơi thở kiêu hãnh của người đàn ông xâm nhập vào cái miệng hơi hé mở của nàng và làm nàng chìm trong sự mê say. Maria nhắm mắt lại, không chút hăm hực, và buông thả mình cho những làn sóng.

Một hơi ẩm mơ hồ, từ dòng nước ở dưới biên dâng lên, pha trộn với cây rong

biển ròn rã của cánh đồng, và dịu dàng
sủi bọt trên lòng Maria,

Một tiếng thở dài hỗn hển che lấp sự
chiếm đoạt cục mịch đó.

Từng cái một. Madala tuốt những
cái lá của cái cây lão tưởng tượng đang
nắm trong tay. Lão thốt ra một tiếng
thốn thức là khi lão biết là cơn đau đã
làm lão yếu hần đi, lão không còn sức
nhổ cái cây đã dính chặt vào đất, cây này
không như những cây cỏ ở ngoài đồng.

Djimo nói :

– Đừng khóc, bác Madala...

N'Guina và Filimone trong toán thợ
cày tới trước. José và Madisse theo sau,
bởi vì, tuy giờ họ ở trong toán thợ chặt

cây, nhưng trước họ cùng ở toán với Madala. Và một lát sau, tất cả mọi người ở những toán khác đều bao quanh Madala.

Không ai nhìn thẳng vào mặt Madala. Không ai nói. Và một sau, cả trai đều đứng lên.

Madala bắt đầu vuốt cái cành cây trụi lá mà lão tưởng tượng ra.

Giọng của viên Đốc công cộc lốc hỏi:

– Maria, sao lại tới đây ?

Bị người đàn ông đè nặng, hơi thở của Maria hỗn hển, không đều. Giọng nói của viên Đốc công tới tai nàng như tiếng thì thầm của những làn sóng từ đằng xa vọng lại.

Nàng nói, không rõ ràng :

– Sao ông lại làm thế...?

– Hả ?...

– Tại sao ?...

Maria bỗng xô người đàn ông xuống.

– Hừm ?...

Tay viên Đốc công lười biếng khép lại trên bộ ngực của Maria.

– Cô không thích thế ư...?

Người đàn ông tránh sang một bên.

– Hả... Cô không thích thế à ?

Ông ta vuốt quần áo lại cho thẳng và quay về phía Maria.

– Này... xong rồi !... Dậy chú !...

Mắt Maria long lanh trong ánh sáng mờ của cánh đồng ở sát mặt đất.

– Làm vậy không tốt... Làm ban đêm tốt hơn !

Rồi giọng nàng lo sợ :

– Bây giờ bố thấy rồi !... Madala thấy

....

Nàng rên rỉ :

– Sao ông bảo đến chỉ để nói chuyện đêm nay...

– Thôi cô bé, cuộc vui đã chấm dứt. Tôi sẽ cho cô bột bánh.

Maria cảm thấy đất ở phía sau lưng nàng cứng quá.

Viên Đốc công là người đầu tiên nổi lên trên biển xanh lá cây. Ông ta lấy cánh tay gạt những cây bắp ra, gạt những ngọn

thủy triều và tiến ra phía đường đưa tới trại.

Khi Maria xuất hiện, lập tức nàng bị tiếng than khóc kéo dài của biển cả vây quanh. Nàng phủi những mảng đất dính vào cái xiêm và trở về trại.

Dọc theo con đường, thỉnh thoảng nàng vẫn phải giơ tay ra để chống đỡ những làn sóng do người Đốc công gây ra sau khi đi qua.

Những người thuộc toán Kraal đứng dẹp sang hai bên nhường chỗ cho nàng đi qua. Sự yên lặng vẫn được duy trì.

Maria có hương vị biển cả.

Nét mặt của chàng thanh niên thuộc nhóm Kraal, người đã bức tức với Madala, nay đã hoàn toàn thay đổi. Những đường hận thủ thay thế cho sự chế nhạo

cay chua lúc này. Tối lần thứ tư, gã mới thốt ra lời :

–... Bác Madala... mặt trời rất nóng chỗ bác làm việc...

Madala nghĩ trước khi lão xét xem câu trả lời có đúng không và lão phải nói cái gì ?

– Đúng thế cháu, ở ngoài đồng trời nóng lắm...

Nhưng điều đó không đủ để phá vỡ sự yên tĩnh. Maria không ngước mắt lên. Những người đàn ông trong trại đứng nhìn xuống đất, yên lặng như những cây cột.

Giọng người thanh niên tiếp tục một cách khó khăn :

– Madala... bác cho biết tội cháu phải

làm gì !.... Nói đi, để tui cháu chấm dứt tất cả chuyện đó bây giờ... Họ có thể giết chúng cháu, nhưng chúng cháu không sợ chết...

Tiếng xì xào đồng ý từ trong đám người ở trại phát ra. Madala ngược lên, chậm chạp quan sát vẻ bức tức của những người thợ.

... Madala, tất cả chúng ta đều thấy hành động của hắn đối với con gái của bác, hắn còn hành động trước mặt bác !.... Nói đi chứ, Madala !...

Đôi mắt van nài của chàng thanh niên háo hức tìm kiếm ánh nổi loạn trong mắt Madala.

Nội ngã của Madala vẫn chưa thức tỉnh.

Viên Đốc công xuất hiện ở góc một cái vựa cũ và đưa mắt kiếm Maria. Khi thấy nàng, ông ta tung vào lòng nàng một đồng bằng bạc.

– Đây trả cho cô...

Môi ông ta ngậm một miếng thuốc cháy đỏ, và nhếch cười một cách hài lòng.

Maria bỏ tay ra khỏi cái xiêm. Có tiếng người ho. Maria kéo bàn tay lại một cách bồn chồn. Nàng khoanh tay trước ngực.

Mắt viên Đốc công ngạc nhiên :

– Sao, Maria ?

Maria dựa lưng vào tường và quay mặt đi chỗ khác.

Madala buồn bã nhìn con gái. Nàng nhắm mắt lại. Nàng thì thầm nói :

– Sao ông chủ lại làm thế ?

Viên Đốc công đứng chống nạnh, và thốt ra một tiếng ngắn ngủi.

– Cô bé làm sao vậy ? Sao không cầm lấy tiền ? Sợ nhận tiền hả?

Ông ta ngừng lại, chờ Maria trả lời. Rồi ông ta tiếp tục :

Có phải cô sợ bọn con trai biết cô là con điếm không ?

Maria khoanh chặt tay lại, lấy móng tay cao lưng mình rết rỉ :

Madala thấy ông chủ với tôi. Madala thấy.

Viên Đốc công vung tay ra, bày tỏ sự ngạc nhiên rồi lại khoanh tay trước ngực.

– Thế thì sao ?

Maria tức giận nói :

– Madala là bố tôi.

Những người thợ trong trại, yên lặng như những cái cột, chăm chú nhìn khuôn mặt viên Đốc công.

Họ yên lặng xé tan ông ta ra từng mảnh.

Rốt cục, người Đốc công thốt ra : –
Sao !

Khuôn mặt ông ta bỗng ửng đỏ. Ông ta nghẹn ngào, hoa tay nói :

– Tôi không biết cô là con gái Madala. Tôi không biết vậy.... Thật thế Madala, tôi thề tôi không biết... Tôi không biết ông lại có con gái đẹp thế... Tôi...Tôi là bạn của cô ta.

Những người thợ đứng yên lặng, đầu óc căng thẳng.

Viên Đốc công tiến lại phía Madala.

– Ông Madala nếu muốn, chiều nay ông khỏi cần đi làm. Hãy ở lại trại và nói chuyện với con gái ông.

Madala đưa con mắt sâu thẳm nhìn xuống đất. Những ngón tay của lão, không biết cái cây cỏ vô hình to như thế nào, chắc lại.

Sự yên lặng như thể xô đẩy viên Đốc công đến tuyệt vọng với một dáng điệu cố gắng hòa giải, ông ta lắp bắp nói :

– Làm sao tôi biết được?

Ông ta quay lại để phân trần với những người thợ.

Những người thợ trong trại vẫn không nói năng lời nào và họ vẫn tỏ vẻ không nhượng bộ.

Viên Đốc công gầm lên :

– Si ! Madala... tôi sẽ cho ông tiền và ông đưa con gái ông tới quán.

Viên Đốc lo ngại tìm một chút vẻ sống động nào còn lại trong nét mặt chết lạng của Madala.

Madala lại cúi đầu xuống thấp hơn nữa.

Viên Đốc công lại nói : « Madala... »
Cánh tay của ông ta ngừng lại trong khi đang giơ lên, rồi buông thõng xuống.
« Xì ». Ông ta lùi về phía góc vừa và khuất ở sau đó.

Gã thanh niên ở toán Kraal lên tiếng:

– Bác Madala, tội cháu đều thấy hành động của nó đối với con gái bác. Nó đã hành động ngay trước mắt bác đó.

Cả trại đều yên lặng đồng lòng với chàng thanh niên.

Maria thổn thức khóc.

Madala gục đầu xuống ngực.

Viên Đốc công xuất hiện nơi góc vựa, tay cầm chai rượu vang. Giọng ông ta đanh thép. Ông ta đối diện với các toán công nhân và la hét :

– Đi làm thôi, tới giờ rồi. Đi đi thôi. Đã quá một rưỡi rồi ! Toán khai quang ! Maleisse ! Elias ! Alberto I Toán khai quang ? Khai quang khu rừng ở phía bên bờ sông !... Toán trông trật ! Đi làm

thôi. Toán trông trọt, đi bắt sâu ở ruộng
cải bắp ! Kraal ! Kraal ! Cho bò đi uống
nước... Toán cuốc đất ! Theo tôi ! Đi đi,
đi ra đồng làm việc đi.

Những người thợ đứng yên lặng,
không nhúc nhích.

Ngón tay của Madala bỗng cảm thấy
cái cây vô hình. Bàn tay mở ra và quấn
chặt lấy cây cỏ đó.

Viên Đốc công la hét, mỗi lúc thêm
giận dữ.

– Sao, tại bay không đi làm hả? Kiểng
đánh rồi, Hết giờ ăn rồi.

Ông là nhìn cái chai đang cầm ở tay.

– Madala !...

Madala đứng dậy.

– Tụi bay không nghe ta nói hả. Ta đã bảo tụi bay đi làm đi. Đồ khốn...

Madala nhận lấy cái chai viên Đốc công đưa ra.

– Quân khốn kiếp ! Đi làm đi, đồ khốn !...

Mọi người trong trại đều nhìn Madala. Gã thanh niên của toán Kraal tiến lên một bước.

– Bác Madala !...

Với một vẻ mặt hết sức cứng rắn, Madala đưa mắt nhìn những khuôn mặt lo ngại ở quanh lão.

Chai rượu lạnh lấm tấm những giọt nước, và rượu thì màu vàng đục. Madala làm một hơi, để cho rượu đổ cả ra ngoài làm ướt bộ râu và chảy cả xuống cổ lão.

Rồi lão đưa cái chai không cho viên Đốc công.

– Đồ khốn kiếp ! Tụi bay có trở lại làm việc không ?

Những cây cột nhúc nhích, rồi loạng choạng.

Sự yên lặng là một thất bại hoàn toàn.

Maria đứng quan sát, và rất lo ngại.

Viên Đốc công, tay cầm cô cái chai không và vung lên dọa nạt :

– Đồ mọi !

Gã thanh niên thuộc toán Kraal nhổ nước bọt vào chân Madala và khinh bỉ nói :

– Đồ chó !

Madala không chú ý tới lời chửi rửa đó. Lão quay lưng lại và lên đường ra ngoài đồng, NGuiana và Filimond theo sau lão.

Djimo quay lại nói với những lao công khác :

– Ta đi thôi !

Viên Đốc công gầm lên :

– Nhanh lên ! Quân khốn kiếp !
Nhanh lên !

Mọi người trong trại, do Djimo hướng dẫn, bắt đầu lên đường làm việc.

Viên Đốc công sấn sổ tới :

– Có đi nhanh lên không ?

Ngay lần đầu, cái chai không đá vỡ rồi, nhưng gã thanh niên thuộc toán

Kraal không nhúc nhích. Lần đánh thứ hai làm toác đầu gã da đen. Giày của viên Đốc công đập lên mặt gã một cách dữ dội :

– Con đi mẹ mày !

Madala nghiêng người về phía trước và quấn lại cái cây cỏ vào quanh cổ tay lão. Lão kéo thử để xem cây có bám chặt vào đất không. Rồi lão ngả người ra phía sau để cho rễ cây tung ra. Lão cật thân để cây đó lên trên mặt đất, xếp nó vào đồng cỏ lão đã nhổ từ trước. Lão nhìn về phía trước, giữa đám thân cây bấp, cho tới khi lão thấy hình dáng của Djimo, Eilimone, N’Guiana. Muthakati, Tadane và Muthambi cũng ở gần đó – Madala có thể thấy bọn họ. Lão thở dài rồi làm việc trở lại.

Một làn gió hiu hiu thổi trên mặt biển xanh lá cây. Những gợn sóng do gió tạo ra mất đi rồi lại chạy ra xa rồi lại mất đi thì thầm nói lên sự bí mật của những loài sò hến.

LUIS BERNADO HOWANA

Côn Sơn có CHUÔNG CỌP,
điều đó ai này đều đã biết.

Nhưng Côn Sơn không phải chỉ có
chuông cọp,

Côn Sơn còn có nhiều truyện lạ khác.

Hãy tìm đọc trong

QUÊ HƯƠNG LƯU ĐẦY

truyện dài **HOÀNG NGỌC HIỂN**

do **VĂN** xuất bản

Độc giả ở nơi không có sách bày bán,
có thể gửi bưu phiếu (120 đồng) để tên
ông Nguyễn đình Vượng kèm theo tên
họ và địa chỉ rõ ràng. Cước phí gửi sách
theo lối bảo đảm sẽ do **VĂN** trả.

